

WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT INSPEKЦИИ HANDLOWEJ W GDAŃSKU

ul. M. Konopnickiej 4, 80-240 Gdańsk

tel/fax (58) 341-08-77, (58) 341-53-37

<http://www.ihgd.pl>, e-mail: sekretariat@ihgd.pl

INFORMACJA

*o wynikach kontroli jakości i oznakowania jaj spożywczych
w IV kwartale 2014 r.*

W IV kwartale 2014 r. kontrolą w powyższym zakresie objęto 12 placówek, w tym:

- 2 hurtownie,
- 5 sklepów sieci handlowych,
- 5 placówek zakwalifikowanych jako pozostałe sklepy.

Nieprawidłowości stwierdzono w 5 placówkach.

Łącznie sprawdzono **40 partii** jaj spożywczych oferowanych do sprzedaży luzem i w opakowaniach jednostkowych o wartości 27 744 zł, z czego zakwestionowano **14 partii (35,00 %)** o wartości 1460 zł.

1. Prawidłowość zadeklarowanej w oznakowaniu klasy wagowej jaj.

W toku kontroli przeważeniu poddano 9 partii jaj klasyfikowanych wagowo o wartości 16 220 zł, w tym 6 partii jaj w opakowaniach jednostkowych o wartości 287 zł i 3 partie jaj oferowanych do sprzedaży luzem o wartości 15 933 zł. Wszystkie zbadane partie odpowiadały zadeklarowanej w oznakowaniu klasie wagowej.

2. Ocena prawidłowości oznakowania jaj spożywczych.

Oceniono prawidłowość oznakowania **40 partii** jaj o wartości 27.744 zł. **Zakwestionowano ogółem 14 partii (35%) o wartości 1.460 zł, w tym.:**

- 7 partii jaj klasyfikowanych wagowo, oferowanych w opakowaniach jednostkowych o wartości 332 zł;
- 6 partii jaj klasyfikowanych wagowo, oferowanych luzem o wartości 1.047 zł;
- 1 partię jaj nieklasyfikowanych wagowo, oferowanych luzem o wartości 81 zł.

2a. Ocena oznakowania jaj zamieszczonych na skorupie.

W obrocie nie stwierdzono jaj wyprodukowanych przez producentów utrzymujących nie więcej niż 50 kur nieśnych.

Oceną oznakowania jaj zamieszczonych na skorupie objęto 100% jaj spożywczych objętych kontrolą tj. 40 partii o łącznej wartości 27.744 zł. Zakwestionowano 3 partie (7,5%) o wartości 139 zł, tj.:

- 2 partie jaj klasyfikowanych wagowo, w opakowaniach jednostkowych, wartości 58 zł z uwagi na niewłaściwe oznakowanie na skorupie, tj.:
- partię jaj oferowanych jako „Z Naturalnego Wolnego Wybiegu 10 Świeżych Jaj” o wartości 32 zł, z uwagi na stwierdzenie w partii 62,50% jaj z nieczytelnym oznakowaniem kodu producenta (1PL22011310) na skorupie,
- partię jaj oferowanych jako „Świeże Wiejskie Jaja, 10 sztuk,” o wartości 26 zł, z uwagi na stwierdzenie w partii 50% jaj z nieczytelnym oznakowaniem kodu producenta (3PL22011314) na skorupie,
- 1 partię jaj nieklasyfikowanych wagowo, oferowanych luzem, o wartości 81 zł z uwagi na brak oznaczenia kodu producenta na jajku.

2b. Ocena oznakowania opakowań jednostkowych.

Oceną w powyższym zakresie objęto 26 partii jaj oferowanych do sprzedaży w opakowaniach jednostkowych o wartości 2.097 zł, w tym 25 partii jaj klasyfikowanych wagowo wartości 2.068 zł oraz 1 partię jaj nieklasyfikowanych wagowo wartości 29 zł.

Spośród 25 partii jaj klasyfikowanych wagowo, oferowanych w opakowaniach jednostkowych **zakwestionowano 6 partii** (tj. 24% badanych w grupie), o wartości 300 zł z uwagi na **niewłaściwe oznakowanie opakowań, w tym:**

- 3 partie jaj o wartości 168 zł, w tym.:
 - partię jaj oferowanych jako „6 jaj XL á 6 sztuk” o wartości 57 zł, z uwagi na brak podania:
 - na zewnętrznej powierzchni opakowania dobrze widocznego i czytelnego oznaczenia metody chowu,
 - na zewnętrznej lub wewnętrznej powierzchni opakowania znaczenia pierwszej cyfry „0” kodu producenta znajdującego się na jajku;
 - wyrażenia słownego odnoszącego się do oznaczonej cyfrowej daty minimalnej trwałości.
 - partię jaj oferowanych jako „Jaja **wiejskie** á 10 sztuk” o wartości 55 zł, z uwagi na podanie w oznakowaniu opakowania jednostkowego informacji „Wiejskie”, która może wprowadzać konsumenta w błąd co do metody chowu kur. Zastosowana nazwa „wiejskie” może sugerować, że jaja pochodzą z chowu na wolnym wybiegu, podczas gdy faktycznie jaja pochodzą z chowu klatkowego.
 - partię jaj oferowanych jako „Jaja **wiejskie** á 10 sztuk” o wartości 56 zł, z uwagi na zawarcie w oznakowaniu opakowania jednostkowego szaty graficznej oraz informacji, które mogły wprowadzać konsumenta w błąd co do metody chowu kur. Zastosowana szata graficzna (zdjęcie przedstawiające widok domów, łąki i lasu) oraz nazwa „wiejskie” mogły sugerować, że jaja pochodzą z chowu na wolnym wybiegu, podczas gdy faktycznie jaja pochodziły z chowu klatkowego.

O powyższych nieprawidłowościach poinformowano kontrolowanego przedsiębiorcę oraz producentów kwestionowanych partii. W wyniku udzielonych odpowiedzi:

- kontrolowany przedsiębiorca poinformował, że kwestionowane partie jaj zwrócono dostawcom wraz z informacją o stwierdzonych uchybieniach. Ponadto firma zobowiązała się do zwiększenia kontroli wprowadzanych do obiegu jaj.
- kontrolowany przedsiębiorca poinformował, że odnośnie wprowadzenia:
 - partii „6 jaj XL: „Na tylnej zewnętrznej ścianie opakowania podano oznaczenie metody chowu – 3 PL-chów klatkowy, obok podanej metody, podano weterynaryjny numer pakowani:PL-22055901. Faktycznie na opakowaniu zabrakło wyrażenia „najlepiej spożyć przed” , jednakże data została podana - 12.12.2014 r. Obecnie wyprzedaliśmy już ww. opakowania. Nowe będą właściwie oznakowane”;
 - partii „Jaja wiejskie á 10 sztuk”: „Jaja posiadają oznaczenie o metodzie chowu kur i znoszone są faktycznie na wsi, a nie w mieście. Zdaniem kontrolowanej firmy „Nazwa – jaja miejskie - wprowadzałyby w błąd konsumenta, ale nie wiejskie. Jako konsument nie czuję się wprowadzona w błąd , kupując „serek wiejski” , podobnie kupując „Jaja wiejskie” .
- kontrolowany przedsiębiorca poinformował, że „ Nie zgadza się z opinią, że treść znakowania produktu „Jaja Wiejskie” może wprowadzać konsumenta w błąd. Zdaniem przedsiębiorcy „ Takie postrzeganie sprawy sprowadzałoby się do tego, że konsument nie rozumie treści pisemnych zawartych na opakowaniu i jest wprowadzany w błąd co do pochodzenia produktu przez szatę graficzną. Mianowicie przez to, że etykieta zawiera tzw. widok przedstawiający stojące na łące pod lasem domki z bali, co rzekomo sugeruje, że jaja stanowiące zawartość opakowania pochodzą od kur z wolnego wybiegu podczas gdy są one z hodowli klatkowej. W ocenie firmy opinia inspektora o wprowadzaniu w błąd konsumenta przez umieszczenie na opakowaniu widoku naturalnego środowiska jest nie do zaakceptowania, bowiem pomijając w zupełności neutralne treści jakie niesie za sobą rzeczowy obrazek, to OPIS SŁOWNY PRODUKTU jest decydujący. Temu zaś niczego zarzucić nie sposób. Dodatkowo firma uważa, że stwierdzenie inspektora, że znakowanie partii jaj jest nieprawidłowe ze względu na grafikę wprowadzającą w błąd konsumenta jest w zupełności dowolnym, wyłącznie subiektywnym przeświadczeniem organu kontrolnego, co bez próby nawet poparcia takiego twierdzenia np. badaniami ankieterskimi wśród konsumentów czyni je w zupełności wadliwym.(...)”.

W sprawie prowadzona jest dodatkowa korespondencja z kontrolowanym przedsiębiorcom celem wyjaśnienia ujawnionych rozbieżności dotyczących wprowadzonej partii „6 jaj XL”. Po zakończeniu ww. postępowania zostanie zajęte stanowisko w sprawie ewentualnego wszczęcia postępowania administracyjnego celem wydania decyzji z art. 40a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (Dz. U. z 2005 r. nr 187, poz. 1577 ze zm.).

- 2 partie jaj o wartości 58 zł tj.:

- partię jaj oferowanych jako „Świeże Wiejskie Jaja, 10 sztuk,” o wartości 26 zł, z uwagi na podaniu w oznakowaniu opakowania jednostkowej informacji, które mogą wprowadzać konsumenta w błąd co do:
 - chowu kur. Zastosowana nazwa „Świeże Wiejskie Jaja” na tle krajobrazu wiejskiego z kurami na wolnym, zielono – żółtym wybiegu, podczas gdy na bocznej ścianie zamieszczono informację „Jaja z chowu klatkowego” może

sugerować, że jaja pochodzą z chowu na wolnym wybiegu, podczas gdy faktycznie jaja pochodzą z chowu klatkowego;

- źródła lub miejsca pochodzenia jaj – podanie innych logotypów obok nr zakładu pakowania może powodować dezinformację konsumenta co do faktycznego pochodzenia jaj.
- partię jaj oferowanych jako „8 jaj Zielononóżki Kuropatwianej 1-PL, Wolny Wybieg” o wartości 32 zł, z uwagi na podanie w oznakowaniu opakowania jednostkowego informacji, które mogą wprowadzać konsumenta w błąd co do źródła lub miejsca pochodzenia jaj. Podanie danych identyfikacyjnych firmy wprowadzającej ww. jaja do obrotu obok nr zakładu pakowania, może powodować dezinformację konsumenta co do faktycznego pochodzenia jaj.

Przed zakończeniem kontroli przedstawiciel przedsiębiorcy poinformował o zwrocie partii jaj oferowanych jako „Świeże Wiejskie Jaja, 10 sztuk”.

O powyższych nieprawidłowościach poinformowano kontrolowanego przedsiębiorcę oraz producentów kwestionowanych partii. Do dnia redagowania niniejszej informacji nie uzyskano jeszcze odpowiedzi w sprawie.

- 1 partię jaj o wartości 74 zł oferowaną jako „Świeże Wiejskie Jaja, 10 sztuk,” o wartości 74 zł, z uwagi na podanie w oznakowaniu opakowania jednostkowego informacji, które mogą wprowadzać konsumenta w błąd co do:
 - chowu kur. Zastosowana nazwa „Świeże Wiejskie Jaja” na tle krajobrazu wiejskiego z kurami na wolnym, zielono – żółtym wybiegu, podczas gdy na bocznej ścianie zamieszczono informację „Jaja z chowu klatkowego” może sugerować, że jaja pochodzą z chowu na wolnym wybiegu, podczas gdy faktycznie jaja pochodzą z chowu klatkowego;
 - źródła lub miejsca pochodzenia jaj. Podanie logo producenta obok nr zakładu pakowania nadanemu, może powodować dezinformację konsumenta co do pochodzenia jaj.

Przed zakończeniem kontroli przedsiębiorca poinformował kontrolujących o zwrocie ww. 2 partii jaj o łącznej wartości 106 zł.

O stwierdzonych nieprawidłowościach poinformowano producentów kwestionowanych partii. Do dnia redagowania niniejszej informacji nie uzyskano jeszcze odpowiedzi w sprawie.

2c. Ocena oznakowania jaj luzem w miejscu sprzedaży.

Oceną w powyższym zakresie objęto 14 partii jaj oferowanych do sprzedaży luzem o wartości 25.647 zł, w tym: 12 partii jaj klasyfikowanych wagowo wartości 21.246 zł oraz 2 partie jaj nieklasyfikowanych wagowo wartości 4.401 zł.

Ogółem na 14 ocenianych partii jaj zakwestionowano 7 partii jaj luzem (tj. 50%) o wartości 1.128 zł z uwagi na niewłaściwe oznakowanie w miejscu sprzedaży, w tym:

- 6 partii jaj klasyfikowanych wagowo, oferowanych luzem, o wartości 1.047 zł, tj.:
 - 3 partie jaj o łącznej wartości 662 zł z uwagi na brak podania w miejscu sprzedaży w sposób łatwo widoczny i czytelny dla konsumenta informacji dotyczących klasy jakości, klasy wagowej, oznaczenia metody chowu, objaśnienia znaczenia kodu producenta, daty minimalnej trwałości;
 - 1 partię jaj o wartości 66 zł z uwagi na brak podania w miejscu sprzedaży w sposób łatwo widoczny i czytelny dla konsumenta informacji dotyczących klasy jakości, klasy wagowej, oznaczenia metody chowu, objaśnienia znaczenia kodu producenta, daty minimalnej trwałości oraz nazwy środka spożywczego;
 - 2 partie jaj o wartości 319 zł z uwagi na brak podania w miejscu sprzedaży w sposób łatwo widoczny i czytelny dla konsumenta informacji dotyczących klasy jakości, klasy wagowej, oznaczenia metody chowu, objaśnienia znaczenia kodu producenta, daty minimalnej trwałości; nazwy środka spożywczego oraz nazwy albo imienia i nazwiska producenta jaj.
- 1 partię nieklasyfikowanych wagowo jaj o wartości 81 zł z uwagi na brak podania w miejscu sprzedaży w sposób łatwo widoczny i czytelny dla konsumenta informacji dotyczących: klasy jakości, klasy wagowej, oznaczenia metody chowu, objaśnienia znaczenia kodu producenta, daty minimalnej trwałości, nazwy albo imienia i nazwiska producenta jaja.

Niezwłocznie w toku kontroli ww. przedsiębiorcy uzupełnili brakujące informacje dotyczące sprzedawanych jaj.

Wobec kontrolowanych przedsiębiorców wszczęto postępowania administracyjne celem wydania decyzji z art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (Dz. U. z 2014 r., poz. 669 ze zm.), które zostało zakończone wymierzeniem kar pieniężnych o łącznej wartości 1264 zł.

3. Weryfikacja prawdziwości zastosowanych w oznakowaniu dobrowolnych deklaracji dotyczących użycia specjalnych pasz w żywieniu niosek lub pochodzenia jaj od konkretnej rasy kur.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono zastosowania w oznakowaniu dobrowolnych deklaracji dotyczących użycia specjalnych pasz w żywieniu niosek. Sprawdzono pochodzenie jaj oferowanych, według oznakowania jako „Jaja Zielononóżki Kuropatrwianej 1-PL, Wolny Wybieg”. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Na żądanie organu przedłożono dokumenty umożliwiające jednoznaczne stwierdzenie, iż oferowane jaja rzeczywiście pochodzą od kury rasy Zielononóżka Kuropatrwiana.

4. Przestrzeganie przepisu art.8 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości. W toku wszystkich przeprowadzanych kontroli przedstawiono dokumenty umożliwiające identyfikację podmiotów, które dostarczyły do kontrolowanych placówek oceniane jaja.

W jednym przypadku stwierdzono rozbieżności dotyczące numeru zakładu pakowania. Według oznakowania opakowania jednostkowego jajka oferowane jako „Świeże Wiejskie Jaja, 10 sztuk, Średnie M”, zapakowano w zakładzie pakowania o numerze: PL22125901, a według Handlowego Dokumentu Identyfikacyjnego Nr A/2483/2014 przedstawionego dla ww. jaj - w zakładzie pakowania jaj o numerze weterynaryjnym PL22055903.

Ustalono, że pod weterynaryjnym numerem identyfikacyjnym:

- 22125901 zarejestrowano zakład w Kwakowie (poz. 303 wykazu - Listy zakładów zatwierdzonych zgodnie z Rozporządzeniem Nr 2004/ 853/WE; Sekcja X Jaja i produkty jajeczne, prowadzonego przez Główny Inspektorat Weterynarii).
- 22055903 zarejestrowano zakład w Kartuzach (poz. 291 ww. wykazu).

O wyjaśnienie powyższej sprawy wystąpiono do kontrolowanej firmy w Miastku. Do dnia sporządzania niniejszej informacji nie uzyskano odpowiedzi w sprawie.

5. Aktualność dat minimalnej trwałości w stosunku do podanych przez producentów.

Pod względem przestrzegania dat minimalnej trwałości sprawdzono wszystkie oceniane partie, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

6. Warunki przechowywania.

W toku przeprowadzanych kontroli nie wniesiono zastrzeżeń do warunków i sposobu przechowywania sprawdzonych partii jaj.

7. Przestrzeganie postanowień art. 59 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 25.08.2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

W tym zakresie nieprawidłowości nie stwierdzono.

8. Identyfikacja kontrolowanego przedsiębiorcy.

W toku prowadzonych kontroli dokonano identyfikacji kontrolowanego przedsiębiorcy w oparciu o wpisy do Krajowego Rejestru Sądowego (7 palcówek) bądź Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (5 placówki) – nieprawidłowości nie stwierdzono.

W rejestrze KRS kontrolowanej firmy stwierdzono, że rodzaj prowadzonej działalności określono według PKD uchylonego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. z 2004 r. Nr 33, poz. 289 ze zm.).

Wykorzystując ustalenia kontroli:

Wycofano z obrotu towary niewłaściwie oznakowane o wartości 300 zł.

W miejscu sprzedaży uzupełniono oznakowanie towarów o wartości 1.047 zł.

Skierowano jedną sprawę do organu nadzoru weterynaryjnego.

Wszczęto 2 postępowania administracyjne celem wymierzenia kary pieniężnej z art. 40a ust 1 pkt. 3 ustawy z dnia 21.12.2004 r. *o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych* - zakończone wymierzeniem kary w łącznej wysokości 1264 zł (500 + 764 zł).

Ponadto prowadzone są trzy postępowanie wyjaśniające, po zakończeniu których zgromadzone materiały zostaną przeanalizowane pod kątem ewentualnego wszczęcia postępowania administracyjnego celem wymierzenia kary pieniężnej z art. 40a ust 1 pkt. 3 lub 4 ustawy z dnia 21.12.2004 r. *o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych*.

Podsumowanie.

Porównując ustalenia z kontroli przeprowadzonych w minionych latach tj. w 2011 r. i w 2013 r. do obecnych wyników należy stwierdzić, że:

- ogółem w 2011 r. zakwestionowano 52,17%; w 2013 r. - 35,29% ; a w 2014 – 35% skontrolowanych partii;
- w drodze przeważenia w 2011 r. zakwestionowano 30% partii ; w 2013 r. oraz w 2014 r w tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości;
- oznakowanie na skorupce w 2011 r. było nieprawidłowe w 8,69% ; w 2013 wszystkie sprawdzone jaja posiadały na skorupce prawidłowe oznakowanie, 2014 r stwierdzono wadliwość na poziomie 7,5%;
- oznakowanie na opakowaniach jednostkowych: w 2011 r. zakwestionowano 17,3% zbadanych partii; 2013 r. zakwestionowano 12%; 2014 r. zakwestionowano 24%; zbadanych partii;
- oznakowanie jaj luzem w 2011 r. i 2013 r. zakwestionowano 100% ocenionych partii; 2014 r. natomiast 50%;

- warunki przechowywania - w 2011 r. 37,5% kontrolowanych placówek przechowywało jaja niewłaściwie, natomiast od 2013 r. takich nieprawidłowości nie stwierdzono.

Powyższe wyniki wskazują, że głównie przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż jaj luzem nie przestrzegają obowiązujących przepisów. Zakwestionowano 50% zbadanych partii wnosząc zastrzeżenia do niewłaściwego oznakowania z uwagi na brak podania konsumentom informacji dotyczących: klasy jakości i klasy wagowej, oznaczenia metody chowu, daty minimalnej trwałości, nazwy albo imienia i nazwiska producenta jaja a nawet czasami nazwy produktu. Brak ww. informacji wynika z nieznaności przepisów prawa.

Natomiast w zakresie prawidłowości oznakowania opakowań jednostkowych badanych partii jaj spożywczych stwierdzono, że zmienił się rodzaj nieprawidłowości. Zasadniczą przyczyną kwestionowania ww. partii była szata graficzna mogąca wprowadzać konsumenta w błąd co do metody chowu, co do źródła lub miejsca pochodzenia jaj. Wynika to z jednoznacznego przekonania, że skoro kurnik stoi na wsi to jajka pochodzące z niego są wiejskie niezależnie od sposobu ich uzyskania.

Niepokojący jest również stwierdzony odsetek jaj z niewłaściwym – nieczytelnym oznakowaniem na skorupie. Ustalono, że powyższa nieprawidłowość to wynik braku doświadczenia pracowników zakładu pakowania.

Zadawalający jest natomiast fakt, że wszystkie zbadane partie odpowiadały zadeklarowanej w oznakowaniu klasie wagowej oraz to, że nie stwierdzono przypadków wyznaczania dat minimalnych trwałości na okres dłuższy niż 28 dni. Wyniki te mogą świadczyć o skuteczności działań kontrolnych prowadzonych w ubiegłych latach.

Informacje wytworzył:

Naczelnik Wydziału Kontroli Artykułów Żywnościowych i Nieżywnościowych Anna Klecha